TEMEL EĞİTİM | SRC 5 | ADR 2025

ÜNİTE 5

Sevkiyat Prosedürleri

Araçta bulunması gereken belgeler, taşıma belgesi, yazılı talimat, ADR araç onayı ve çok modlu form

⏱ Okuma süresi: 25 dakika

BU ÜNİTEDE

Tehlikeli yükle yola çıkan sürücünün kabininde belirli belgeler bulunmak zorundadır. Bu ünitede hangi belgenin neden gerektiğini, taşıma belgesini nasıl okuyacağınızı, kaza anında yazılı talimatın size neler söylediğini ve hangi araçların ADR onay belgesi alması gerektiğini öğreneceksiniz.

ÖNCE KELİMELER

Bu ünitede geçen terimler

Terim	Basit anlamı
Sevkiyat	Yükün gönderenden alıcıya yola çıkarılması
Taşıma belgesi	Yükün kimlik kartı; ne taşındığını yazar
Yazılı talimat	Kazada ne yapacağınızı anlatan 4 sayfalık standart kâğıt
ADR onay belgesi	Tanker ve patlayıcı aracının ADR'ye uygun olduğunu gösteren belge
Çok modlu taşıma	Yükün karayolundan sonra deniz, demir ya da hava yoluyla devam etmesi
Araç ekibi	Sürücü ve yanındaki yardımcı
KKD	Kişisel koruyucu donanım: eldiven, gözlük, yelek, maske
İbraz etmek	Denetimde istenince göstermek

5.1 · ZORUNLU BELGELER

Turuncu plakalı her araçta

1 · Taşıma belgesi
Yükün kimliği; gönderen hazırlar.

2 · Yazılı talimat
Kazada yapılacaklar; taşımacı verir.

3 · SRC 5 belgesi
Sürücünün ADR eğitim sertifikası.

4 · Fotoğraflı kimlik
Araç ekibinin her üyesi için (kimlik, ehliyet).

5 · Zorunlu mali sorumluluk sigortası
Tehlikeli madde ve tehlikeli atık sigorta poliçesi.

💡 BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

*Bu belgeler yükün **pasaport çantası** gibidir: biri eksikse sınırdan geçemezsiniz. Sürücü hepsini kabinde hazır tutar ve denetimde gösterir.*

EK BELGELER

Bazı taşımalarda ayrıca gerekenler

Belge	Ne zaman?
Araç ADR onay belgesi	**Tank** taşımalarında ve Sınıf 1 (1.4S hariç) taşıyan araçlarda
Çok modlu taşımacılık formu	Yük karayolundan sonra **deniz, demir ya da hava yoluyla** devam edecekse
Özel izin belgesi	Sınıf 1 için **İçişleri Bakanlığı** (İl Emniyet Müdürlüğü), Sınıf 7 için **NDK** izni

📌 SINAVDA SORULUR

Kasko poliçesi zorunlu belgeler arasında değildir. Ambalajlı ya da dökme taşımada **ADR araç onay belgesi** aranmaz; Sınıf 9 ambalajlı taşıyan araçta bu belge gerekmez.

5.1.1 · TAŞIMA BELGESİ

Yükün kimlik kartı

- **Gönderen** hazırlar ve taşımacıya verir; araçta bulunmasından **taşımacı** sorumludur.
- Özel bir formu yoktur; ADR'nin istediği bilgileri doğru sırayla içeren her belge olur.
- Her taşıma birimi için **ayrı ayrı** düzenlenir.
- Turuncu plakalı araçlarda ve **taşıma kategorisi muafiyetinde** zorunludur.
- Ülkenin resmî dilinde; uluslararası taşımada ayrıca **İngilizce, Fransızca ya da Almanca**.
- Gönderen ve taşımacı bir suretini en az **3 ay** saklar.

💡 **BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN**

*Taşıma belgesi bir **uçak bileti** gibidir: kimin nereden nereye, ne taşıdığını yazar. Bileti yolcu kesmez, havayolu keser; taşıma belgesini de sürücü değil **gönderen** düzenler.*

TAŞIMA BELGESİNİN İÇERİĞİ

Hangi bilgiler yazılır?

	Bilgi
a · b	Gönderenin ve alıcının **adı ve adresi**
c – g	UN no., sevkiyat adı, sınıf (ilave tehlikeler), PG, tünel kodu
h	Taşınan **miktar**
ı	Ambalajlıda ambalaj **türü, sayısı** ve açıklaması

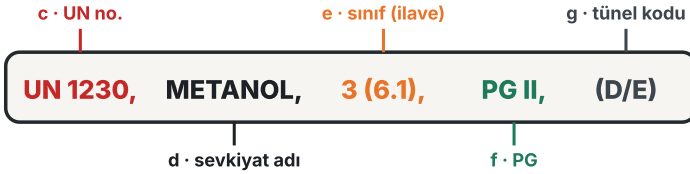

c, d, e, f ve g bilgileri **bu sırayla, art arda** yazılır. Diğer bilgilerin yeri serbesttir. Farklı UN numaralı her madde ayrı satırda tanımlanır.

📌 SINAVDA SORULUR

Taşımacı bilgileri taşıma belgesinde zorunlu değildir. “8 (5.1)” ifadesinde **8 esas**, 5.1 **ilave** tehlikedir. “UN 1223 KEROSEN, 3” maddesinin tehlikesi **yanıcılıktır**.

ÖZEL İBARELER

Duruma göre eklenen kelimeler

Durum	Yazılış
Atık	UN 1230 **ATIK** METANOL, 3 (6.1), PG II, (D/E)
Sıcak (sıvı ≥100°C, katı ≥240°C)	UN 2426, **SICAK** AMONYUM NİTRAT SIVI, 5.1, (E)
Çevreye zararlı	UN 1203 BENZİN, 3, II, (D/E), **ÇEVREYE ZARARLI**
Boş temizlenmemiş ambalaj	**BOŞ AMBALAJ**, 3 (6.1)
Boş temizlenmemiş tanker	**BOŞ TANKER, SON YÜK:** UN 1230 METANOL, 3 (6.1), PG II, (D/E)
Sıcaklık kontrollü	**Kontrol sıcaklığı** ve **acil durum sıcaklığı** °C
Kurtarma ambalajı	Tünel kodundan sonra **KURTARMA AMBALAJI**

ÖRNEK

Bir akaryakıt tankerinin taşıma belgesi

TAŞIMA BELGESİ · TRANSPORT DOCUMENT

Gönderen:	**Alıcı:**
A Petrol Ltd. Şti. Konak / İzmir	B Petrol Ürünleri Ltd. Şti. Karşıyaka / İzmir

UN 1202 DİZEL YAKIT, 3, III, (D/E), ÇEVREYE ZARARLI	**8.000 L**
UN 1203 BENZİN, 3, II, (D/E), ÇEVREYE ZARARLI	**12.000 L**
	Toplam: 20.000 L

AKILDA TUTUN

Belgeyi teslim aldığınızda üç şeye bakın: **UN numarası** turuncu plakadakiyle aynı mı, **miktar** yüklenenle tutuyor mu, **tünel kodu** güzergâhınıza uygun mu?

⚠ DİKKAT EDİN

Boşaltılmış ama temizlenmemiş tankerle dönerken de taşıma belgesi gerekir; başına **“BOŞ TANKER, SON YÜK”** yazılır.

5.1.2 · YAZILI TALİMAT

Kaza anındaki rehberiniz

- ADR'de biçimi belirlenmiş, **4 sayfalık standart** bir belgedir; kabinde kolay ulaşılır yerde durur.
- **Taşımacı**, yola çıkmadan önce ekibin **okuyup anlayacağı dilde** verir ve anlaşıldığından emin olur.
- Ekip yola çıkmadan yük hakkında birbirini bilgilendirir.

Sayfa	İçerik
1	Kaza ve acil durumda **alınacak tedbirler**
2 – 3	Etiket ve levhalara göre **tehlikeler** ve ilave kılavuz bilgiler
4	Araçta bulunacak **koruyucu donanımlar**

📌 SINAVDA SORULUR

Yazılı talimatta **taşınan maddeye özel bilgi yoktur**; o bilgi taşıma belgesindedir. Sürücü hangi KKD'yi kullanacağını **yazılı talimattan** öğrenir.

YAZILI TALİMAT · SAYFA 1 (1)

Kaza olunca ilk adımlar

1. **Durdurun**
   Fren, motor kapalı; mümkünse akü şalterini kapatın
2. **Ateş kaynağı yok**
   Sigara, e-sigara, elektrikli cihaz kullanmayın
3. **Yardım çağırın**
   Acil servise olay ve yük hakkında bilgi verin
4. **Görünür olun**
   Yeleği giyin, ikaz işaretlerini yerleştirin
5. **Belgeler hazır**
   Taşıma belgesini müdahale ekibine verin

💡 **BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN**

*Bu adımları bir **yangın tatbikatı** gibi ezberleyin: kaza anında düşünmeye vakit yoktur, sıra el alışkanlığıyla gelmelidir.*

YAZILI TALİMAT · SAYFA 1 (2)

Sonra neler yapılır?

- Dökülen maddeye **basmayın, dokunmayın**; rüzgârın getirdiği gaz, duman, toz ve buharı solumayın.
- Lastik, fren ve motordaki **küçük başlangıç yangınlarını** uygun ve güvenliyse söndürün.
- **Yük bölümündeki yangına** müdahale etmeyin.
- Güvenliyse maddenin **suya ve kanalizasyona** karışmasını araçtaki donanımla önleyin.
- Olay yerinden **uzaklaşın**; çevredekileri de uzaklaştırın.
- Bulaşan kıyafet ve donanımı çıkarıp güvenle imha edin.

⚠ DİKKAT EDİN

Yük bölümü yanan araçta sürücünün görevi yangını söndürmek değil, **uzaklaşmak, insanları uzaklaştırmak ve itfaiyeyi bilgilendirmektir**.

YAZILI TALİMAT · SAYFA 4

Araçta bulunacak donanım

Kimin için?	Donanım
Her araç	Tekerleğe uygun en az **1 takoz**, **2 adet** kendi başına duran ikaz işareti, **göz durulama sıvısı***
Ekipteki her kişi	**Uyarı yeleği**, **portatif aydınlatma**, **koruyucu eldiven**, **göz koruyucu**
2.3 ya da 6.1 etiketli yük	Ekipteki her kişiye **acil durum kaçış maskesi**
3, 4.1, 4.3, 8, 9 etiketli katı ve sıvı yük	**Kürek**, **kanalizasyon örtüsü**, **toplama kabı**

* Göz durulama sıvısı 1 ve 2 etiketli (patlayıcı ve gaz) yüklerde aranmaz.

📌 SINAVDA SORULUR

İlave tehlikesi olmayan **Sınıf 8**: kanalizasyon örtüsü, göz koruyucu ve göz durulama sıvısı gerekir; **acil durum maskesi gerekmez**. İlave tehlikesi olmayan **Sınıf 6.1**: göz durulama sıvısı ve **acil durum maskesi** gerekir.

5.1.3 · ADR ARAÇ ONAY BELGESİ

Hangi araçlar almak zorunda?

- Kapasitesi **1 m³'ten büyük** sabit ya da sökülebilir tanklı araçlar, tüplü gaz tankerleri
- Tekil kapasitesi **3 m³'ten büyük** tank-konteyner, portatif tank, MEGC, vakumlu atık tankı taşıyan araçlar
- **Sınıf 1** (1.4S hariç) taşıyan araçlar

Belgeyi Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş verir; **her yıl yenilenir**. Ambalajlı (Sınıf 1 hariç) ya da dökme taşıyan araçta gerekmez.

💡 BUNU ŞÖYLE DÜŞÜNÜN

*ADR onay belgesi aracın **yıllık sağlık raporu** gibidir: tanker her yıl muayene olur, "bu araç tehlikeli yük taşımaya uygundur" belgesini yeniler.*

ARAÇ TÜRLERİ

EX/II, EX/III, FL, AT, MEMU

Tür	Ne taşır?
EX/II	Ambalajlı **Sınıf 1**
EX/III	Ambalajlı Sınıf 1 ve tankla UN 0331, 0332
FL	Tankla **parlama noktası ≤60°C** sıvılar, **alevlenir gazlar**, UN 2015 hidrojen peroksit
AT	Tankla taşınan **diğer** tehlikeli maddeler
MEMU	Patlayıcı üreten mobil ünite

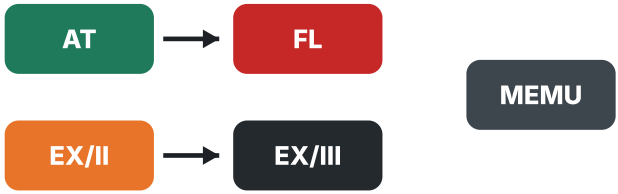

ok yönündeki araç, soldakinin yerine kullanılabilir

5.1.4 · ÇOK MODLU FORM

Yolculuk karayolunda bitmiyorsa

Yük karayolundan sonra **gemi, tren ya da uçakla** devam edecekse araçta **çok modlu taşımacılık formu** bulunur. Formu **gönderen** hazırlar. **Sınırlı miktar (LQ)** yüklerde de gerekir; **istisnai miktar (EQ)** yüklerde gerekmez.

Taşıma	Taşıma belgesi	Yazılı talimat	SRC 5	ADR onay
Tank	✔	✔	✔ + tank	✔
Dökme	✔	✔	✔	–
Ambalajlı	✔	✔	✔	–*
TK muafiyeti	✔	–	–	–
LQ · EQ	–	–	–	–

* Sınıf 1 (1.4S hariç) taşıyan araçta gerekir.

📌 SINAVDA SORULUR

"Ambalajlı tehlikeli madde taşımasında sürücüye SRC 5 gerekmez" ifadesi **yanlıştır**; muafiyet yoksa her turuncu plakalı taşımada SRC 5 gerekir.

SIRADAKİ ADIM

Çalışmaya devam edin

📚 SRC 5 Dijital Eğitim Rehberi
Diğer ünitelere geçmek için dokunun

📝 SRC 5 Deneme Sınavları
Kendinizi denemek için dokunun

💳 SRC 5 Fiyat Listesi
Temel, tank, Sınıf 1 ve Sınıf 7 ücretleri

YENİ ÜMİT SRC 5 KURSU

📍 **Yeni Ümit Kompleks, Mareşal Çakmak, Bağcılar Cd. No: 114 Giriş Kat, 34160 Güngören/İstanbul**

📞 **0 212 641 13 13**

💬 WhatsApp: **0 507 518 17 27**

EĞİTMEN NOTU

Bu üniteyi tamamladınız. Sınavda soru çıkan noktaları bir kez daha gözden geçirmenizi öneririz. Güvenli yolculuklar dileriz.